

Enskild motion

Motion till riksdagen: 2014/15:2457

av Ulrika Carlsson i Skövde (C)

Utbildningspolitik

Sammanfattning

En skola med kreativitet och stor kunskap är viktig för ett demokratiskt samhälle. Därför behöver vi skolor av hög kvalitet i hela landet, där varje elev får förutsättningar att lyckas. Digital kompetens är nödvändig i vårt allt mer digitaliserade samhälle. Det är viktigt att alla skolor hänger med i den utveckling som det övriga samhället genomgår. Därför ser vi det som självklart att digitalt lärande blir en större del av undervisningen, och att moderna lärverktyg blir en naturlig del av de verktyg lärarna använder i klassrummet. Rätt använd öppnar modern teknik möjligheter för duktiga pedagoger att arbeta på nya sätt och hjälpa fler elever att lära sig mer.

Rädda valfriheten och människors rätt att välja sin välfärd. Trots att självbestämmandet i välfärden har lett till att fler är nöjda med vård, skola och omsorg är den hotad. Friskolorna har ökat elevers möjligheter, samtidigt som de blivit viktiga i många glesbefolkade delar av landet där nedläggningshotade byskolor kunnat tas över av föräldrakooperativ eller företag. Vi vill att det ska vara möjligt att välja förskola och skola i hela landet.

Läraren är nyckeln till att eleverna ska nå kunskapsmålen. Skillnaderna mellan olika klassrum i en och samma skola är ofta betydligt större än mellan olika skolor, det viktiga är t.ex. hur lärare undervisar, förväntningar på eleverna men också hur rektorn är som pedagogisk ledare. Eftersom lärarna är det absolut viktigaste för att elever ska nå kunskapsmålen måste det ges tid till undervisning. För att lärarna ska kunna ta sitt pedagogiska ansvar måste rektorer, kommuner och enskilda skolhuvudmän ge lärarna goda förutsättningar att arbeta i enlighet med skolans styrdokument.

Elevers psykiska och fysiska hälsa är avgörande för att de ska kunna uppnå goda resultat i skolan. Mer tid behöver läggas på detta och arbetsformer behöver ses över.

Att driva företag är, utöver det faktiska sakområdet som företaget är verksamt inom, en verksamhet som kräver mycket av en individ. Att vara entreprenöriell och företagsam är i princip samma sak. Entreprenöriellt lärande innebär att utveckla och stimulera generella kompetenser som att ta initiativ, ansvar och omsätta idéer till handling. Att barn och unga får en förståelse för och kunskap om vad det innebär att driva företag samt att ha ett entreprenöriellt förhållningssätt till utmaningar i sin omvärld är viktigt för Sverige.

Behovet av att främja innovation och samverkan mellan akademi, företag och övriga samhället måste lyftas. Tillgång till högre utbildning av god kvalitet gynnar näringslivet och vår gemensamma välfärd samtidigt som den ökar människors bildning, kunskap och valfrihet. Forskning är i sin natur global och gränsöverskridande och Sveriges politik på området ska gynna detsamma. Politik för högre utbildning, forskning och innovationer bör ha målsättningen att idag och i framtiden skapa nytta, utveckling och välstånd i Sverige och för hela världen.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Innehållsförteckning	2
Förslag till riksdagsbeslut.....	3
It i skolan	5
Etablera en plattform för pedagogisk utveckling inom området digitalt lärande	5
Fjärrundervisning inom skolans samtliga ämnen och kurser.....	5
Få fler svenska lärosäten att erbjuda öppna kurser på internet	5
Det fria skolvalet.....	5
Värna det fria skolvalet	5
Kommunerna, istället för staten, ska även fortsättningsvis ha ansvaret för skolan .	6
Utveckla det fria skolvalet	6
Ge Skolverket ett tydligare uppdrag att arbeta för att skolutveckling ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet	6
Ge Skolverket och Skolinspektionen i uppdrag att stärka kvalitén i tillsyn och utveckling.....	7
Stärk lärare och rektorer	7
Undvik att detaljreglera – öka utrymmet för innovation och flexibilitet	7

Utveckla effektiva kvalitets- och progressionsmått	8
Utveckling och spridning av nya undervisningsmetoder	8
Tillsynen utifrån en risk- och väsentlighetsanalys	9
Idrott och hälsa i skolan	9
Idrottsundervisningen i grundskolan utökas	9
Samverkan mellan skolhälsovården, barnavården, barn- och ungdomspsykiatri, ungdomsmottagningen och socialförvaltningen ökas	9
Entreprenöriellt lärande	9
Entreprenöriellt lärande ska vara ett naturligt perspektiv i hela utbildningssystemet.....	9
Eftergymnasial utbildning	10
Samverkanskriterier ska ingå som en del i resursfördelningssystemet för högre utbildning	10
Se över de statliga forskningsanslagen	10
Fortsätt utveckla yrkeshögskoleutbildningar	10

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en plattform för pedagogisk utveckling inom området digitalt lärande bör etableras.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fjärrundervisning ska tillåtas inom skolans samtliga ämnen och kurser.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skapa incitament för att fler svenska lärosäten erbjuder öppna kurser på internet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att värna det fria skolvalet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kommunerna, i stället för staten, även fortsättningsvis ska ha ansvaret för skolan.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla det fria skolvalet.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket ett tydligare uppdrag att arbeta för att skolutveckling ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet.

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket och Skolinspektionen i uppdrag att stärka kvaliteten i tillsyn och utveckling.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att undvika detaljreglering av skolornas arbete i lagar och regler.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla och sprida nya undervisningsmetoder.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att anpassa den nationella skolinspektionen utifrån en risk- och väsentlighetsanalys.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att idrottsundervisningen i grundskolan bör utökas.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samverka mellan skolhälsovården, barnvården, barn- och ungdomspsykiatri, ungdomsmottagningen och socialförvaltningen bör ökas.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att entreprenöriellt lärande ska vara ett naturligt perspektiv i hela utbildningssystemet.
15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samverkanskriterier ska ingå som en del i resursfördelningssystemet för högre utbildning.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över de statliga forskningsanslagen.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fortsätta att utveckla yrkeshögskoleutbildningarna.

It i skolan

Etablera en plattform för pedagogisk utveckling inom området digitalt lärande

Det finns behov av att verka för att en plattform för pedagogisk utveckling inom området digitalt lärande etableras. Detta behövs för att ge alla kommuner goda möjligheter till pedagogisk utveckling inom digitalt lärande. Flera regioner driver aktivt frågor kring pedagogisk utveckling, och någon av dessa regioner kan få det nationella ansvaret att driva plattformen i nära samarbete med ett lärosäte inom regionen. Moderna lärverktyg kan vara en avgörande resurs för mindre skolor. Vi vill att lärare ska få

kompetensutveckling inom området it-stödd pedagogik, bl.a. med ett digitalt lärarlyft om 500 miljoner kronor.

Fjärrundervisning inom skolans samtliga ämnen och kurser

Med fjärrundervisning menar vi undervisning då läraren har direktkontakt med eleven och eleven kan ställa frågor till läraren under lektionen, kommunikationen är dubbelriktad. Till skillnad från fjärrundervisning innebär distansundervisningen distans i både rummet och tiden, oftast även i dialogen. Fjärrundervisning bidrar till att mer utbildning blir tillgängligt över hela landet. Saknas behörig lärare i en skola kan en lärare från en annan skola med hjälp av modern teknik genomföra undervisningen. Centerpartiet föreslår att fjärrundervisning ska tillåtas inom skolans samtliga ämnen och kurser.

Få fler svenska lärosäten att erbjuda öppna kurser på internet

En stor del av den svenska högre undervisningen håller internationellt sett hög klass, och med relativt enkla medel skulle vi kunna erbjuda fler att ta del av den undervisningen. Jag vill se att fler svenska lärosäten erbjuder öppna kurser på internet.

Det fria skolvalet

Värna det fria skolvalet

Det fria skolvalet ska vara kvar. Det fria skolvalet är viktigt för individens möjligheter att välja den skola som passar bäst. Konkurrens ger högre kvalitet i både friskolor och kommunala skolor. Skolinspektionen har regeringens uppdrag att övervaka att skolorna följer styrdokumentet. En mångfald av utförare inom utbildningsområdet leder till goda möjligheter att välja en utförare som levererar en utbildning som passar individens önskemål. Därför är det av största vikt att värna det fria skolvalet.

Kommunerna, istället för staten, ska även fortsättningsvis ha ansvaret för skolan

Beslut ska fattas så nära de individer de berör som möjligt. Därför ska kommunerna även fortsättningsvis ha ansvaret för skolan. Ett förstatligande av skolan ger inte en mer likvärdig skola. Om kommunerna följer styrdokumentet för skolan får vi en likvärdig skola. Därför ska kommunerna och inte staten även fortsättningsvis ha ansvaret för skolorna.

Utveckla det fria skolvalet

En bred majoritet av föräldrar och elever vill ha rätt att välja skola. Allt fler gör också aktiva val oavsett om de väljer en kommunal eller fristående skola. Skolvalsreformen måste utvecklas med hjälp av bättre information, bättre kvalitetsjämförelser och en

förtroendefull samverkan mellan kommunala och fristående huvudmän samt för skolan viktiga myndigheter. Kvaliteten måste alltid vara hög.

Vi måste hjälpa de familjer som har problem att välja skola att välja rätt. Med ett alltmer heterogent Sverige där skolan behöver möta en allt större variation av behov och önskemål ökar kraven på att göra det fria skolvalet tillgängligt för fler. De goda exemplen måste spridas.

Vi behöver ytterligare satsningar riktade till de elever som inte når kunskapsmålen. Vi behöver även fler reformer som säkrar kvaliteten på undervisningen i hela vårt land. Centerpartiet anser att vi ska utveckla de skolor som oavsett huvudman inte levererar tillräckliga resultat. Skolinspektionen har regeringens uppdrag att övervaka att skolorna följer styrdokumentet och i de fall det visar sig att så inte är fallet ska åtgärder vidtas så att de skolorna förbättras och lever upp till kraven.

Vi ska ge förutsättningar för ökad lärarskicklighet, premiera bra lärare, sprida innovativa undervisningsmetoder, kunskap och goda idéer, sätta tydliga mål som följs upp och ha höga förväntningar på elever. Allt detta ska vi göra istället för att lägga kraften på huvudmannaskapet. Därför verkar Centerpartiet för att det fria skolvalet tas till en ny nivå och utvecklas ytterligare.

Ge Skolverket ett tydligare uppdrag att arbeta för att skolutveckling ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet

Skolutveckling är en ständigt pågående process som syftar till att varje elev och barn ska utvecklas så långt som möjligt i förhållande till de nationella målen. Det behövs mer evidensbaserad och arbetsplatsnära forskning om skolan. Att skolan ser till att lärare till större del kan arbeta med forsknings- och utvecklingsarbete leder inte bara till engagerade lärare, utan också till positiva förändringar av undervisningen. De bästa skolutvecklingsprojekten kommer ur verkliga problem på fältet, pedagogiska utmaningar som engagerade medarbetare önskar lösa. För att utveckla skolan på bästa sätt är det viktigt att det genomförs forskning kring skola och lärande – inte bara av forskare med koppling till läraryrket, utan även av andra forskardiscipliner. Vi behöver stimulera ökad forskning inom it-baserad pedagogik. Alla elever är olika och behöver mötas med stimulans och stöd där de är. För att nå högre kunskapsresultat måste vi prioritera det som gör skillnad och har stöd i forskning och beprövad erfarenhet. Därför behöver Skolverket arbeta för att skolutveckling ska bygga på forskning och beprövad erfarenhet.

Ge Skolverket och Skolinspektionen i uppdrag att stärka kvalitén i tillsyn och utveckling

Sverige behöver höja kvaliteten på utbildning i hela landet. Med rätt utbildning ökar chanserna att få ett jobb. Vi behöver ytterligare satsningar riktade till de elever som inte når kunskapsmålen. En mångfald av utförare inom utbildningsområdet leder till ökad valfrihet, fler pedagogiska inriktningar och högre kvalitet. Skolorna ska leva upp till ställda krav och leverera hög kvalitet på undervisningen oavsett vem som är huvudman. Kvalitén är det viktigaste och Skolinspektionen fungerar som kontrollinstans för detta. Det finns både fristående och kommunala skolor som är bra och sådana som är dåliga. Överlag har dock fristående skolor högre andel elever som klarar betyg i alla ämnen, högre behörighet till gymnasiet och högre meritvärde. När IFAU undersökte konsekvenserna av friskolor och fritt val kunde man se att kunskapsresultaten höjdes även i kommunala skolor med högre andel friskolor i en kommun. Konkurrenter ger högre kvalitet i både friskolor och kommunala skolor. Vi ska utveckla de skolor som inte levererar tillräckliga resultat istället för att lägga kraften på huvudmannaskapet. Det finns både fristående och kommunala skolor som är bra och sådana som är dåliga, och Skolverket och Skolinspektionen behöver stärka kvalitén i tillsyn och utveckling av dessa.

Stärk lärare och rektorer

Undvik att detaljreglera – öka utrymmet för innovation och flexibilitet

Lärare är nyckeln till att eleverna ska nå kunskapsmålen. För att lärarna ska kunna ta sitt pedagogiska ansvar måste rektorer, kommuner och enskilda skolhuvudmän ge lärarna goda förutsättningar att arbeta i enlighet med skolans styrdokument. Vi måste visa tillit till lärare och skolledare.

Olika arbetsformer och pedagogiska modeller passar olika elever. Med pedagogisk och organisatorisk frihet för den enskilda skolan ökar engagemanget, innovationskraften och därmed resultaten.

Därför är det viktigt att skolan inte blir för likriktad. Lagar och regler ska fokusera på ramverk och resultat, inte hur skolorna i detalj uppnår dem. Stort utrymme ska finnas för att använda resurser flexibelt samt att det blir möjligt med entreprenad för särskilda kompetenser. Därför är det av största vikt att undvika detaljreglering av skolornas arbete i lagar och regler.

Utveckla effektiva kvalitets- och progressionsmått

Förutom resultatmått är svensk skola i starkt behov av mer utvecklade kvalitetsmått som går att följa över tid. Måtten ska fokusera på utgående faktorer och resultat för att drivkrafterna ska ge verklig och beständig utveckling. Kvalitativt grundade progressionsmått (utvecklingsmått) behöver tas fram som visar hur mycket elevernas kunskaper på en skola har förbättrats över tid utifrån elevernas förutsättningar. Därför behöver effektiva kvalitetsmål som går att följa över tid utvecklas.

Utveckling och spridning av nya undervisningsmetoder

Skolan har den senaste tiden genomgått stora förändringar, och det är därför avgörande att skolan får lugn och ro, så att elever, lärare och skolledare får möjlighet att landa i de reformer som genomförts. Vi måste visa tillit till att lärare och skolledare kan omsätta reformerna i det praktiska arbetet i skolan.

För att möta mångfalden bland eleverna behöver skolan utveckla en större variation av undervisningsmetoder. För full effekt måste tydliga strukturer såväl på nationell som på huvudmannaskapsnivå skapas för att sprida och implementera undervisningsmetoderna som en integrerad del i kompetensutvecklingen av lärarna. Användning av it i skolan måste integreras i arbetet. För att befästa den långsiktiga effekten krävs att metoderna utvärderas genom ökad professionsnära forskning. Den svenska skolan utsätts för kritik, men det görs också mycket bra. Det är viktigt att även de goda exemplen lyfts fram. Utveckling och spridning av nya undervisningsmetoder bör prioriteras.

Tillsynen utifrån en risk- och väsentlighetsanalys

Istället för att som idag lägga större delen av resurserna på att inspektera alla skolor lika mycket, bör den nationella inspektionen ställas om så att skolor med goda resultat och få kända problem inspekteras mer sällan, medan skolor med sämre resultat och större svårigheter bör inspekteras oftare och grundligare. Det kommer att ge ett bättre nyttjande av Skolinspektionens kompetens. Därför bör tillsynen av skolan ske utifrån en risk- och väsentlighetsanalys.

Idrott och hälsa i skolan

Idrottsundervisningen i grundskolan utökas

Avgörande för att elever ska kunna uppnå goda resultat i skolan är deras psykiska och fysiska hälsa. Här kan skolan och samhället bidra genom både genom att mer tid läggs på detta och att arbetsformer ses över. Studier visar att daglig fysisk aktivitet förbättrar elevernas fysiska och psykiska hälsa samt har positiva effekter på lärandet. Därför bör idrottsundervisningen i grundskolan utökas.

Samverkan mellan skolhälsovården, barnvården, barn- och ungdomspsykiatri, ungdomsmottagningen och socialförvaltningen ökas

För att ge eleverna goda förutsättningar att nå goda resultat är deras psykiska och fysiska hälsa viktig. Det bör ställs högre krav på kommunernas skolhälsovård och elevhälsoteam, det är angeläget att tillgången på skolsköterskor, skolläkare, kuratorer och psykologer är god. Det behövs en ökad samverkan mellan skolhälsovården, barnvården, barn- och ungdomspsykiatri, ungdomsmottagningen och socialförvaltningen.

Entreprenöriellt lärande

Entreprenöriellt lärande ska vara ett naturligt perspektiv i hela utbildningssystemet

Det entreprenöriella lärandet främjar kompetens att fatta beslut, kommunicera och samarbeta. Det handlar om att utveckla nyfikenhet, självtillit, kreativitet och mod att ta risker. Det betyder att ta tillvara möjligheter och förändringar samt att utveckla och skapa värden – personliga, kulturella, sociala eller ekonomiska. Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet där arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är väsentligt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxenutbildning.

Samverkan med företag och organisationer på arbetsmarknaden skall vara ett kontinuerligt inslag i skolans verksamheter på alla nivåer. Till högskolan kommer många studenter med drömmar, idéer och framtidsförhoppningar. Den analytiska förmåga som en student utvecklar under sin tid i högskolan måste kombineras med kreativitet och ett entreprenöriellt tänkande. En entreprenöriell kunskapssyn ska genomsyra hela det svenska utbildningssystemet.

Eftergymnasial utbildning

Samverkanskriterier ska ingå som en del i resursfördelningssystemet för högre utbildning

Det resursfördelningssystem som idag tillämpas för den högre utbildningen utgår till stor del från studentantal. Sedan några år tillbaka har systemet utökats så att hög kvalitet i studenternas slutarbeten premieras. SIO (strategiska innovationsområden) är ett instrument för att identifiera och etablera långsiktiga samverkansprojekt mellan bl.a lärosäten, näringsliv och forskningsinstitut. Jag ser gärna ett resurstilldelningssystem som i än högre grad premierar hög kvalitet, men också samverkan och öppenhet mot det omgivande samhället. Samverkanskriterier ska ingå som en del i resursfördelningssystemet.

Se över de statliga forskningsanslagen

Fram till 2016 kommer nivån på anslagen för forskning och utveckling öka till 9 miljarder mer än den sista forsknings- och innovationspropositionen som presenterades före 2006. Centerpartiet är garanten för lärosäten i hela landet. Även fortsatt behövs ett fokus också på de mindre lärosätena samt att utbildningspolitiken stärker kopplingen mellan kvalitet i utbildningen och de anslag som lärosätena får. Därför bör de statliga forskningsanslagen ses över.

Fortsätt utveckla yrkeshögskoleutbildningar

Centerpartiet och alliansregeringen har gjort stora satsningar på yrkeshögskoleutbildningar. Yrkeshögskolor är goda exempel på utbildningar som utvecklats i samverkan med näringslivet. Företag, tillsammans med utbildningsanordnare, syr ihop utbildningar som ger företagen utbildad arbetskraft med den efterfrågade kompetensen medan deltagarna får en utbildning som i hög grad leder till arbete. Det regionala inflytandet över yrkeshögskoleutbildningarna bör förstärkas. En ökad flexibilitet gällande längden på yrkeshögskoleutbildningarna är viktig, både ur studenternas och arbetsgivarnas perspektiv. Yrkeshögskoleutbildningarna bör byggas ut ytterligare och det bör också bli lättare att ansöka om och bli beviljad möjlighet att bedriva yrkeshögskoleutbildning. Allt detta gör sammantaget att en översyn av regelverket för yrkeshögskolorna således är nödvändig.

Ulrika Carlsson i Skövde (C)